ՓՈՂԱՔ

Թիւ 1180 — ՇԱԲԱԹ — 1877 ՄԱՅԻՍ 28

ԱԶԳԱՅԻՆ

Վարչական ժողովներն ու խորհրդոց ոմանք այս շաբթու իրենց սովորական նիստերն ըրին։

Կրօնական ժողովոյ մէջ բաւական խօսք եղեր է՝ Էնկիւրիի Արիստակէսի ուրացման վրայ. բայց տակաւին չէ որոշուեր թէ ի՞նչ տնօրինութիւն պէտք է այդ կարգաթողին ու ուրացողին համար, և ժողովրդեան հովուութիւնը ո՞րու յանձնել արժան է։ Փոյթ չէ՝ Արիստակէսի համար ըլլալիք տնօրինութեան յապաղումն, և ըստ մեզ՝ բաւական է մայրաքաղաքիս և գաւառաց եկեղեցեաց մէջ շրջաբերականաւ մը ի պաշտօնէ հրապարակագոյժ ընել նորա ուրացումն ու ուրացման պատճառները, սակայն վայրկեան մ՚իսկ կորուսանել պէտք չէ՝ Էնկիւրիի վիճակի ազգայնոց հովուութեան ու մխիթարութեան համար։

* * *

Կրօնական ժողովն՝ ինչպէս իւր հաստատութենէն հետէ նոյնպէս և այս անգամ ալ Գումգափուի Պատրիարքարանին մէջ իւր նիստն ըրաւ։ Ցնտեսական խորհուրդն ալ այս անգամ Պատրիարքարանի մէջ գումարեցաւ. սակայն զարմանալի է, որ հրաժարիլ որոշեր է՝ քաղաքական ժողովոյ հետևելով. և աւելի զարմանալի է, որ հրաժարման պատճառանօք յետաձգեր է՝ բարապանի մը դարձեալ պաշտօնին ընդունուելուն համար քաղաքական ժողովէն առ ինքն ուղղեալ գրոյն գործադրութիւնը։ Չեմք գիտեր, թէ Ցնտեսական խորհուրդն ինչո՞ւ կհրաժարի. արդեօք սա՞ ալ չուզեր Պատրիարքարանի մէջ նիստ ընել։

* * *

Գոհութեամբ լսեցինք, որ քաղաքական հրաժարեալ ժողովն ալ երէկ նիստ ըրեր է, բայց չէ՝ թէ Գումգափուի Պատրիարքարանի, այլ՝ Ղալաթիոյ վարժարանի նորահաստատ մատենադարանի սենեակին մէջ, և իւր միամեայ պաշտօնավարութեան տեղեկագրի և կեդրոնական մնտուկի հաշուէկշռի լանդիրներով զբաղեր է. սակայն չկրնալով աւարտել՝ որոշեր է առաջիկայ շաբթու մէջ յատկապէս նիստ մ՚ալ ընել և ուրբաթ օրը երեսփոխանական ժողովին մատուցանել։

Մեծաւ հաճութեամբ իմացանք, որ որոշուեր է հաշուէկշռին մէջ մէկ մէկ դումար նշանակել՝ վանական ու ուսումնական պիտոյից անհրաժեշտ եղած ծախուց համար. առ այժմ՝ 1000՝ ի պէտս վանականին, և 1500՝ ուսումնականին, թէև վանական ու ուսումնական խորհրդոց կողմանէ առաջարկեալ գումարներն առաւելագոյն են։ Ազգային ժողովոյն կմնայ ամենայն ուշադրութեամբ ի քննին առնուլ հաշուէկշռին այս մասը, և ուրիշ կողմերէ կարելի եղած զեղչումներն ընելով՝ վանական ու ուսումնական պիտոյքը հոգալ։ Մեք շատ լաւ գիտեմք, որ վանական խորհուրդք մինչև ցարդ չեն կրցած ազգային վանքերէից վրայ կատարեալ տեղեկութիւն ստանալ, և բարեկարգութիւններ ընել՝ քանի մը հարիւր ղրուշ ամսականաւ մէկը գաւառները քննութեան չկրնալ հանելնուն համար։ Առ ի չգոյէ որոշեալ գումարի մը, ուսումնական խորհուրդն ալ չկրնար իւր պարտքն ու պաշտօնը ըստ արժանւոյն կատարել։ Մեք շատ դրած ենք այս ցաւալի վիճակին վրայ. այս անգամ բաղմաբանել չեմք ուզեր. սակայն կըսեմք, թէ վանական խորհուրդ, ուսումնական խորհուրդ, և ի մի բան՝ Պատրիարքարան ոչինչ բաներ, տղայական խաղալիկներ եղած կըլլան, երբ ազգային յառաջադիմութեան էական տարերաց համար անփութութիւն կտեսնուի, երբ ամեն բանի համար ստակ կգտնուի, և բաւակա՛ն առատօրէն կգտնուի, և երբ ուսումնականին և վանականին համար մինչև ցարդ ամենայն կծծութիւն ու զլացումն եղած է և կըլլայ, մինչդեռ հաշուէկշռին մէջ ամենէն մեծ տեղը ասոնց տալ անհրաժեշտ է, ինչպէս կտեսնուի՝ ուրիշ շա՛տ մը բաներու համար մեղի առաջնորդ և օրինակ ընդունուած յառաջադէմ ազգաց հաշուէկշռոց մէջ, և տակաւին գոհ չըլլալով այդ ազգերը՝ ազգային կրթութեան համար նորանոր գումարներ ու միջոցներ նշանակելու նպատակաւ խելք ու միտք կյոգնեցուցեն։

* * *

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ չկրցաւ նախագահել քաղաքական ժողովոյն, որովհետև վոսբոր գացած էր յայտնելութիւն գերմանական ու իտալական դեսպանաց, ինչպէս՝ առջի օրն ալ աւստրիական դեսպանին գնաց և սիրոյ ու յարգանօք ընդունուեցաւ։

Նորին սրբազնութիւնն այս շաբթու մէկ քանի օր Գումգափուի Պատրիարքարանի մէջ անցուցնելով, կայսերական կառավարութեան զինուորական ծախուց օգնութեան համար յորդորանաց գրեր ուղղեց ազգային պաշտօններու վրայ գտնուող ամեն կարգի ազգայնոց, որոց թիւը 300 ի կհասնի։ Կյուսամք, թէ այս յորդորն, և ասկէց առաջ ազգային կարօտելոց (որոց թիւը այս օրերս ստուարացած է) ձեռնտուութեան համար տրուած յորդորն ապարդիւն չեն մնար։

Այս առթիւ կինդրեմք Ս. Պատրիարք Հօրէն, որ եթէ օգտակար կդատի՝ հրամայէ քննել թէ այս չորեքշաբթի ինչո՞ւ թղթատարութեան չյանձնուեցան գաւառները ղրկուելիք քանի մը գրեր. և միանգամայն խստիւ պատուիրէ՝ որ այսուհետև այսպիսի զանցառութիւններ տեղի չունենան։ Սակայն, մի՛ գուցէ փոխանակ այս քննութեան, ոմանք ելնեն հեռագրել թէ ո՛վ է որ փունջի ծանուցած է գրերուն չղրկուիլը, և գաղտնապահութեան առաքինութիւնը՝ պաշտօնավարութեան պարտուց կատարման առաքինութենէն նախամեծար համարուի...։

* * *

Բ. Դրնէն այս շաբթու ի պաշտօնէ ծանուցուելով Պատրիարքարանի, թէ քիչ օրէն 5 վարանոց պղինձ դրամ շրջաբերութեան պիտի հանուի, պատուիրուեր է որ եկեղեցիք մինչև ութ օր ժողովեն՝ վերջին օրերս դարձեալ շրջաբերութեան հանուած տոմսակները։

—

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՐԴՈՑ

Ակէ երկու տարի առաջ մայրաքաղաքիս մէջ ազգայնոց ոմանց հիմնադրութեամբ «Շիրքէթի Մէնաֆի» անունով ընկերութիւն մը հաստատուեր է շահեկան ձեռնարկութիւններ ընելու նպատակաւ, եւ սոյն ընկերութիւնն իւր մասնաւոր նպատակը լծորդելով նաեւ ազգօգուտ առաջադրութեամբ մը, իւր կանոնագրին մէջ՝ որ հրատարակուած է 1875 ապրիլ 1ին, բացայայտ տրամադրեր է Եէնի գափույի մեր ազգային երկսեռ վարժարանաց նպաստի բաժին մ՚ընձեռել ընկերութեան դրամական գործառնութիւններէն, այն կարգադրութեամբ որ նուիրեալ նպաստներն յատուկ մասնաժողովոյ մը ձեռօք պահպանուին, արդիւնաւորին եւ այսպէս դրամագլուխ մը կազմուի, որ հնգամեայ պայմանաժամին լրումէն ետեւ՝ ծառայէ սահմանեալ նպատակին։

Մէնաֆիի ընկերութիւնն իւր հիմնադրութեան թուականէն սկսեր է անկեղծօրէն եւ կանոնաւորապէս կատարել ինչ որ առաջադրեր է յօգուտ յիշեալ վարժարանաց, եւ ըստ որոշեալ կարգադրութեան՝ աւանդապահ մասնաժողովն կազմուելով՝ ընկերութեան երկամեայ գործողութեանց հաշուէն դանձեր է վարժարանաց բաժնին ինկած նպաստից գումարը, որու ստորագրեալ հաշուեցուցակը մասնաժողովն այս անգամ Ցնտեսական խորհրդոյ մատոյց, ի ծանօթութիւն բերելով Պատրիարքարանի թէ իւր դրամական գործողութեանց հաշիւը եւ թէ նպաստից մասին Մէնաֆիի ընկերութեան կողմէ եղած կարգադրութիւնը պարագաներովն հանդերձ, որպէս զի Պատրիարքարանի պաշտօնական գիտութեամբը ազգային հաստատութեան մը նուիրեալ նպաստն ապահովէ անակնուելի պարագայից դէմ։

Այս հաշուեցոյցէն Ցնտես. խորհուրդն գոհութեամբ տեղեկացաւ որ ընկերութեան սկզբնաւորութենէն մինչեւ 1877 մայիս 4 թուականն վարժարանաց հաշուոյն 24,800 ղրշ. գումար մը գոյացեր եւ աւանդապահ մասնաժողովն՝ ինչպէս կը տրամադրէ ընկերութեան կանոնագիրը, հաւաքածոյ արդիւնքով հետզհետէ 124 հատ Ռումէլիի երկաթուղւոյ բաժնեթուղթ գնոյ առեր է, որոց թիւերը նշանակուած էին հաշուեցոյցին մէջ։

Ցնտես. խորհուրդը սոյն հաշուեցոյցն ընդունելով վաւերացուց արձանագրեց եւ աւանդապահ մասնաժողովոյ հետ համախորհուրդ

ինչ միջոց որ հարկաւոր էր ընկերութեան հընդամեայ պայմանաժամէն ետեւ դոյացեալ դրամագլուխը իւր նպատակին գործածելու մասին, տնօրինեց նոյն իսկ ընկերութեան հիմնադրաց համաձայնութեամբը, եւ այսպէս մասնաժողովոյ փափաքանաց համաձայն՝ պաշտօնական ապահովութեան մը ներքեւ առաւ Մէնաֆիի ընկերութեան սոյն բարենպատակ ձեռնարկութիւնը։

Արդ՝ Ազգ. վարչութեան Տնտես. խորհուրդը սոյն տեղեկութիւններն հրատարակելով 'ի պաշտօնէ՝ գովութեամբ կը հռչակէ թէ՛ Մէնաֆիի ընկերութեան հիմնադրաց, թէ՛ բաժնետերաց եւ թէ՛ մասնաւորապէս աւանդապահ մասնաժողովոյ անդամոց ազգասիրական ընթացքը, եւ կը յուսայ որ ուսումնասիրութեան այս գործնական օրինակը գեղեցիկ գրգիռ մը կըլլայ նաեւ ուրիշ ընկերութեանց, որ միեւնոյն ազգասիրական ոգւով եւ յարատեւութեամբ սատարեն յօգուտ դաստիարակութեան եւ զարգացման ազգային մանկտւոյն։

25 Մայիս 1877

'Ի Պատր. Հայոց Կ. Պոլիս

ԱԶԴ Գ.

17րդ տարեդարձի Ազգ. Սահմանադրութեան
1877 Մայիս 29 Կիւրակէ

Ինչպէս անցեալ տարի, նոյնպէս և այս տարի Սահմանադրութեան տարեդարձի հանդէսը պիտի կատարուի ընդ նախագահութեամբ ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր յազգային Հիւանդանոցի, յառաջիկայ Կիւրակէ մայիս 29։

Սոյն հանդիսին համար կազմուած մասնաժողովը պատիւ ունի ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ՝

1. Կիւրակէ առաւօտ ժամը 11/2ին Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ Կրօն. Ժողովոյ ատենապետ դեր. Տ. Խորէն արք. եպիսկոպոս Մխիթարեան Ս. Փրկչի եկեղեցւոյ մէջ։

2. Ժամը 4 1/2ին ճաշի սկիզբն պիտի ըլլայ։

3. Ճաշի տոմսակ ունեցող թէ արք և թէ տիկնայք տոմսակ ի ձեռին պատրաստ պիտի ունենան, որպէս զի սեղանի հրաւիրուին։

4. Հանդիսավայրը մտնելու համար թէ արք և թէ տիկնայք 2 դրշ մտից տուրք պիտի վճարեն։

5. Ով որ ատենաբանել ուզէ, կանխաւ պիտի իմացնէ մասնաժողովոյ։

6. Մասնաժողովոյ կողմանէ տեսուչներ որոշուած են, որք պիտի հսկեն հանդիսին կանոնաւորութեան և բարեկարգութեանը համար։

7. Երթևեկութեան համար երկաթուղի և թրամվայ իրենց սովորական շրջանը կատարելով, աւելի թուով կառախումբ և կառք պատրաստ պիտի ունենան երթևեկողաց դիւրութեան համար։

8. Երկաթուղւոյ առաւօտեան և երեկոյեան երթևեկի ժամերն հետեւեալներն են, որ յատկապէս առնուած են երկաթուղւոյ վարչութենէն։

ԺԱՄԱՑՈՑՑ

Բումելիի երկաթուղւոյ կառախմբոց
Սիրքէճիէն յետիդուլէ

Ալաթուրքա	ժամ	բոպէ
Առտու	12	1
»	12	36
»	1	44
3	3	1
Երեկոյ	7	6
»	8	51
»	10	6
»	11	1
»	11	27

Եէտիդուլէէն ի Սիրքէճի

Ալաթուրքա	ժամ	բոպէ
Առաւ.	11	24
»	11	56
»	1	8
»	2	19
Երեկոյ	6	16
»	8	16
»	9	26
»	10	28
»	12	18

Ի դիմաց 17Դ Տար. Մասնաժ.
1877 մայիս 26 Սենեկապետ Մ. Մանուկեան
Գրասեն. Հիւան.

Յառաջիկայ յունիս 1էն սկսելով, Թարգման Բաբէկեան Մանկանց կիսամեայ հանդէսը մեր խմբագրութեամբ և մեր տնօրինութեան ներքև նոր շրջանաւ պիտի հրատարակուի, առաջուան պէս մաքուր տիպով, գեղեցիկ պատկերներով և հրահանգիչ նիւթերով։ Տարեկան բաժանորդագին՝ մէկ արծաթ մէճիտ։

Ասկէ առաջ նշանակուած բաժանորդաց արդէն պիտի ուղարկուի թերթը. իսկ նոր բաժանորդ գրուիլ ուզողները պէտք է որ դիմեն Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը Եէնի-ճամի Զիլինկիրէր ճատտէսի թիւ 2։

Անոնք որ չեն ուզեր իրենց բաժանորդութիւնը շարունակել, առաջին թերթն ստանալնուն պէտք է որ իմաց տան։

Հաճէցէք ընդունիլ մեր խորին յարգանաց հաւաստին, որով մնամք

Ս. Ղ. և Եաղմաճեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ

Ահմէտ Մուխթար փաշա հեռագրեր է մայիս 25 թուով։

«Օլթի եկող թշնամւոյն զօրաբաժինը՝ «վրան ղրկուած մեր զօրաբաժինը հասնելուն պէս, առաւօտուն կանուխ դէպ «ի Բէնիքխոյս տուեր է։ Ալաշկերտի վրայ «նոր տեղեկութիւն մը չկայ, և Կարսի «վերաբերեալ նոր դէպք մ'ալ լսուած «չըլլալով՝ երէկ ծանուցեալ վիճակին մէջ «կը տնուի»։

Կարնոյ կուսակալ Իսմայիլ Հաղդէ փաշա ալ յիշեալ թուով հեռագրած է, թէ Միւշիր փաշայի տրամադրութեան ներքև գտնուող զօրաց, ինչպէս նաև Կարսի՝ Ալաշկերտի և Վանայ բանակներուն վերաբերեալ օ՛րևէ նոր տեղեկութիւն չկայ։

— Լէվընդ Հէրբլտ կգրէ, թէ Անատոլիի կողմէն դէշ կամ աղէկ որ և է ծանօթութիւն եկած չէ, սակայն Դանուբի կողմը թնդանօթի պատերազմի մը մէջ օսմանցիք յաղթող հանդիսացեր են։

Դարձեալ յիշեալ լրագրէն կիմանամք թէ ամսոյս 12ին ձիւն եկեր է Կարնոյ մէջ, թէ ռուսերը չեն կրցեր ուղածնուն պէս պաշարել Կարսը, և Սուպաթան ըսուած տեղը ժողովուեր են, և թէ՝ Արտահանի հրամանատար Հիւսէյին Սապրի փաշայի ո՛ւր ըլլալն յայտնի չէ։

— Սօխում գտնուող օսմանեան զրահաւորաց հրամանատար Հասան Հիւսնի փաշա՝ մայիս 18 թուով գրեր է առ ծովային նախարարութիւնն թէ Ապաշայի ցեղերուն մէջ երթալով կընդարձակի միութիւնը, և թէ՝ Ռուսիոյ այլևայլ պաշտօններուն մէջ գտնուող և ոսկի ու արծաթ շքադրամներով պատուեալ երկու անձինք իրենց պաշտօնատեղիները թողլով՝ եկան օսմանցւոց ապաստանեցան։

— Գարատաղի զօրաց օսմանեան հրամանատարը կշարունակեն յաջողութեան ու յաղթութեան հեռագիրներ ուղղել զինուորական գործոց նախարարութեան, և կայսերական զօրաց թեթև կորուստներով Գարատաղի սահմանն անցած ըլլալը կծանուցանեն։ Գարատաղցիք, իրենց դիրքերուն ամրութեանն ու դիմադրութեանն հակառակ՝ մեծ կորուստներ կուտան, և չկրնալով դիմադրել ետ կը քաշուին։ Շատ աշխատեր են Գարատաղցիք և նոցա հետ միացեալ ապըստամբք, որ օսմանեան զօրքը չկոխէ Գարատաղի սահմանը, սակայն ի դերև ելեր են ամեն աշխատութիւն։

Օսմանեան երեսփոխանական ժողովոյ չորեքշաբթի աւուր դռնփակ նըստին մէջ, հաշուէկշռոյ խնդրոյն վրայ բացուած վիճաբանութիւնը շարունակուեր է։ Նոյն օրը ելումտից նախարարին կողմանէ տրուած ծրագիր մը կարդացուեր է, որ՝ ելումտից վրայ ինչ ինչ ծանօթութիւններ տալէն յետոյ՝ ներկայ պատերազմական անհրաժեշտ պիտոյքն հոգալու համար առ այժմ 5 միլիոն լիրայի փոխառութիւն մը կառաջարկէ եղեր, հետևեալ երեք միջոցներով. կա՛մ արտաքուստ փոխ առնուլ, կա՛մ ի ներքուստ բռնի (ճէպրի) փոխառութիւն ընել, և կա՛մ դարձեալ թղթադրամ շրջաբերութեան հանել։

Այս գրոյն վրայ ջերմ վիճաբանութիւն բացուեր, և այլևայլ դիտողութիւններ եղեր են։ — Երեսփոխանաց մէկը հարցուցեր է, թէ դրսէն փոխառութիւն ընել կարելի՞ է. և ելումտից նախարարն՝ որ ներկայ է եղեր, պատասխաներ է, թէ այս մասին բանակցութիւն կըլլայ, սակայն դեռ արդիւնք մը երևան ելած չէ։ — Ուրիշ երեսփոխան մը դիտեր է, թէ կառավարութիւնը երեսփոխանական ժողովոյ և ո՛չ մէկ օրինաւոր պահանջմանց կարևորութեան չընծայեր։ — Անդիէն երեսփոխան մ'ալ հասարակաց անձկութիւնն ու թշուառութիւնը նշանակելով՝ ներքին փոխառութեան մը յաջողութեան անկարելի ըլլալը ծանուցեր է։ Այսպէս շատ մը հարցումներ, խնդիրներ և դիտողութիւններ ըլլալով՝ ժողովին բարեկարգութիւնը խանգարեր է, և նոյն օրը նախագահ բաղմող Պէհաէտտին էֆէնտի հանդարտեցուցնելու համար մեծ դժուարութիւն կրած ատենը Պոլսոյ երեսփոխան Հասան Ֆէհմի էֆէնտի խօսք խնդրեր, բեմն ելեր, և պետութեան ներկայ տագնապալից վիճակն ծանուցանելով՝ դիտեր է թէ պատշաճ չեն այսպիսի հարցմունք ու խնդիրք, և աշխատեր է որ հանդարտին ու դրամ հայթայթելու վրայ խորհին, և վերջապէս առաջարկեր է որ փոխառութեան խնդրոյն անյապաղ նախաքննութեան համար յատկապէս յանձնաժողով մը ընտրուի, և ա-

զաչեր է որ առ սէր հայրենեաց ընդունուի այս առաջարկութիւնը։

Ասոր վրայ հանդարտութիւնը տիրեր է, բայց դարձեալ դիտողութիւններ եղեր են ժողովրդեան աղքատութեան, պաշտօնակալաց նուազ անձնուիրութեան և ներկայ վիճակին ծանրութեան վրայ, և հուսկ ուրեմն առաջարկեալ յանձնաժողովն ընտրուեր է։

—

Մանասթիրի կառավարիչ անուանեցաւ՝ Բրէզրինի նախորդ կառավարիչ Ասըֆ փաշա։

— Բրէզրինի կառավարիչ կարգեցաւ՝ Մանասթիրի նախորդ կառավարիչ Ռեամիլ պէյ։

— Հասարակային շինուածոց նախարարի փոխանորդ կարգեցաւ՝ առևտրական գործոց պաշտօնեայ Ցովհաննէս Էֆէնտի։

— Մարաշի կառավարիչ ընտրուեցաւ՝ Լաղիսթանի նախկին կառավարիչ Թեվֆիկ պէյ։

— Գարահիսարի կառավարիչ անուանեցաւ՝ Իսթանքէօյի նախկին կառավարիչ Իպրահիմ պէյ։

— Ռումելիի երկաթուղւոյ արտօնատէր Պ. Հիրշ՝ Բ. Դրան պիտի առաջարկէ 500 հազար լիրա փոխ տալ, տոկոսին համար ոգելից ըմպելեաց տուրքն ընդունելու պայմանաւ։

— Փոխառութեան համար Եւրոպա գտնուող Զիւհտի էֆէնտի հեռագրեր է թէ օսմանեան պանքային տնօրէնը Լոնտոն հասնելուն պէս, պիտի կրնայ 2 միլիոն 400 հազար լիրայի փոխառութիւն մը կնքել։

— Երկու օր յառաջ Բ. Դուռը բողոքագիր մը ուղղեր է եւրոպական տէրութեանց, Ռումանիոյ իշխանութեան անկախութիւն հրատարակելուն դէմ։

— Թրիէստի Գլիօ և Իմէրա, և Աթէնքի Ֆօս և Սագաթօս հեղինէն լրագրաց՝ ի Տաճկաստան մուտքն արգիլուեցաւ։

— Տոքթոր Լիմին փաշա՝ որ նուիրեալ ձիոց հաւաքման յանձնաժողովոյն նախագահն էր, այսօր կամ վաղը Շումնու կուղևորի բանակին առողջական տեսչութեան պաշտօնով՝ ընդ տրամադրութեամբ Սերտարը-Էքրէմին։

— Միրտիթներուն գլխաւորներէն Կէօն անուն մէկը 23 մարդոց հետ Գարատաղ փախած ատենը, ինքն ու հինգ ընկերները բռնուեր Սէլանիկ ղրկուեր և անտի մայրաքաղաքիս համար ճամբայ հանուեր են։

— Ռիզէի երևելիներէն Մէսուտ պէյ և ընտանիքը 300 ոչխար ղրկեր են՝ Սօխումի օսմանեան զօրաց համար։

— Ֆար տիւ Պոսֆոր կգրէ, թէ ռուսերը կաշխատին դահընկէց ընել Սերվիոյ Միլան իշխանը, և Գարատաղի Նիքոլա իշխանին յանձնել սերվիական աթոռը։

— Պէլկրատի շրջակայից աղդային զօրքն և հրամանաւ իրենց քաղաքները գտնուող զօրականք՝ ի զէն կոչուեր են։

— Ոստիկանութեան կողմանէ պատուիրուեր է պանդոկապետներուն ու տանտէրներուն, որ այսուհետև յականէ յանուանէ ոստիկանութեան ծանուցանեն իրենց վարձակալները։

— Ցունաց Պատրիարքարանն ալ այս օրերս կոնդակ մ՝ուղղելով բոլոր գաւառները, կպատուիրէ որ հաւատարիմ մնան օսմանեան պետութեան, սիրով վարուին ուրիշ աղգաց հետ, հաստատեալ կանոնաց ու օրինաց հպատակին, նիւթապէս ու բարոյապէս օգնեն կայսերական կառավարութեան, և բարեմաղթեն օգոստափառ Սուլթանին կեանաց, և օսմանեան զօրաց յաջողութեան ու յաղթութեան համար։

— Ամերիկայի հասարակապետութեան ծովային նախարարն աղդային ժողովոյն առաջարկեր է՝ 500 հազար ռիալ որոշել, միջերկրականի ամերիկեան նաւատորմիղին վրայ ուժ նաւ ալ աւելցուցանելով զօրացուցանելու համար։ Առ այժմ չորս թնդանօթ ունեցող նաւ մը ճամբայ հանուեր է՝ Պօլսոյ ամերիկեան դեսպանին տրամադրութեան ներքև մնալու համար։

— Սօխումի կողմը ռուսերէն դերի առնուած հինդ հոդի՝ որոց մին ռուս հրամանատարին դլխաւոր քարտուղարն է եղեր, մայրաքաղաքս բերուեր են։

— Թագվիմի վագայի պաշտօնական լրագրոյն հինդշաբթի աւուր թերթին մէջ տեսանք՝ վանայ կուսակալին կողմանէ առ ներքին գործոց նախարարն մայիս 21 թուով քաշուած հետևեալ հեռագիրն։

« Մայիս 17 թիւ հեռագրով տրուած
« հրամանը հասաւ։ 100 հազար ղրուշի
« գողութեան ճիշդն՝ 3000 ղրշի վաճառք
« է. այս ալ բոլորովին երևան հանուած
« է. պահանորդներէն միայն մէկուն
« գլխուն վրայ թեթև վէրք մը տեսնը-
« ուած է, և միւսներն բոլորովին ողջ ա-
« ռողջ են։ յափշտակուած բան չկայ,
« բայց դարձեալ քննութիւնը կշարու-
« նակուի։ Երեք սպանեալ անձանց դա-
« լով՝ ասոնք զէնքով սպանուած չեն,
« այլ քարով. ինչպէս քննութիւնը հաս-
« տատած է, աւաղակաց կողմանէ սպան-
« ուած չեն, այլ անզէն և ճանապար-
« հորդ անձերէ։ Ի սկզբանէ անտի սո-
« վորութիւն եղած է, որ այս կողմերը
« դիւղացիք մէկմէկու դէմ ատելու-
« թիւն ունին, և այս ատելութեան ար-
« դիւնքն է. սակայն վերջ չպիտի տը-
« ուի քննութեան, և յանցաւորք պիտի
« բռնուին պատժուին։»

—

Բեդրսպուրկի պաշտօնական լրագիրը գրեր է թէ՝ Պարսկաստանի իշխաններէն Մէհմէտ Ալի Միրզա այս անդամ Ռուսիոյ Կովկասեան բանակին մէջ մտեր է տեղակալի աստիճանաւ։

— Ռուսիոյ կառավարութիւնն սկսեր է « Թագաւոր Ռումանիոյ » տիտղոսը տալ Կարոլոս իշխանին, պաշտօնական գրութեանց մէջ։

— Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարին խորհրդականը՝ պաշտօնով մը Աթէնք դացեր է։

— Լոնտոնէն ելած հեռագրի մը նայելով՝ Անդղիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Տէրպի անդղիական պաշտօնակալի մը ըսեր է, թէ Ռուսիա Դանուբն անցնելու դիտաւորութիւն չունենալուն պատճառաւ՝ Կովկասի ընդհանուր հրամանատարը նեղը դրած է, որպէս զի մեծ յաղթութիւն մը ընէ, և թէ՝ Աղեկսանդր կայսրը կ՝ուսայ որ Բ. Դուռը հաշտութեան համար բանակցութիւն պիտի առաջարկէ, և Ռուսիա ալ պիտի ընդունի չափաւոր պայմաններով, միջնորդութեամբ Գերմանիոյ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Լոնտոն. 7 յունիս։ — Գերմանական տորմիղն՝ միջերկրական ծովը երթալու համար ճամբայ ելաւ։

Բեդրսպուրկ. 7 յունիս։ — Պէրլինի՝ Վիէննայի և Լոնտրայի ռուսական դեսպանք դարձան իրենց պաշտօնավայրերը։

Վիէննա. 7 յունիս։ — Կորչագոֆ իշխանը՝ առ Տէրպի ուղղած պատասխանագրոյն մէջ յայտներ է թէ, Ռուսիա՝ Թուրքիոյ հետ պատերազմելով՝ երբէք նպատակ չունի Արևելից մէջ Անդղիոյ ունեցած շահուց վնասել։

Պէրլին. 6 յունիս։ — Երէկ հոս եկաւ Շուվալօֆ կոմսը (ռուսական դեսպան), և այսօր Լոնտոն ուղևորեցաւ։

Կիյոմ կայսրը Էմս պիտի երթայ ամսոյս 14ին։

Պուքրէշ. 7 յունիս։ — Ռուսիոյ կայսրը կէս օրին Պարպօշ հասնելով՝ Իպրայիլ ուղևորեր է։

Ռումանիոյ երկաթուղիք նորոգեցան, և կառախմբերուն երթևեկութիւնն սկսաւ։

Վերջին որոշման մը վրայ՝ ռումանական զօրքը չպիտի անցնի Դանուբէն։

Իկնաթիէվ զօրավարն հոս կսպասուի։

Ռուսաց կայսրը զօրքն աչքէ անցուցանելու ատեն, լեհ հարիւրապետ մը ինքզինքը զարկաւ սպաննեց։

Եաշի մէջ ի պատիւ կայսեր եղած լուսաւորութեանց ժամանակ դիպուածով 15 տուն հրոյ ճարակ եղան։

Փարիզ. 6 յունիս։ — Սուէիշի ջրանցքին բաժանորդաց ժողովին մէջ, Պ. Լէսէփս ծանոյց թէ Անդղիա կփափաքի որ ջրանցքին վրայ ազատ նաւարկութիւնը մնայ։

Բաժին գլուխ՝ 5 ֆրանգ և 55 սանտ. շահ տրուեցաւ։

5 յունիս։ — Հասարակաց կարծիքն՝ տակաւին հակառակ է ներկայ կառավարութեան։

Վիէննա. 5 յունիս։ — Լրագիրք կգրեն, թէ Կորչագոֆ իշխանը պատասխաներ է լորտ Տէրպիի գրոյն, և թէ՝ տրուած պատասխանը կարծեցուցանել կուտայ թէ Անդղիա և Ռուսիա համաձայնած են Արևելեան խնդրոյն մէջ։

Աթէնք. 6 յունիս։ — Նախարարութիւնը հետևեալ անձերէն կազմուեցաւ։ — Պ. Գանարիս՝ նախագահ և ծովային. Պ. Թօմնտուրոս՝ ներքին, Տելիեորկի՝ դանձային, Զայիմիս՝ դատական, Թրիգօբի՝ արտաքին, Թէոտոր Տելիեանի՝ կրօնական, և Զիմրաքաքի՝ զինուորական գործոց։ (Այս վերջինը՝ Կրետէի վերջին ապստամբութեան գլխաւոր դերասանապետներէն էր)։

Եւրոպական լրագիրներէն՝

Վիէննա. 30 մայիս։ — Ռումանիոյ ռուսական բանակին մէջ տարածուած հաշտութեան զրոյցներն հոս ալ երևան ելան։ Ասոնց աղբիւրը՝ Պէրլին է։ Պիզմարգ Պէրլին գտնուած ատենը ծանուցած էր թէ ռուսաց առաջին յաջողուածն տեսնելուն պէս՝ հաշտութեան համար պիտի միջամտէ։ Արտահանի անցից վրայ հաշտութեան զրոյցները զօրացան։ Մեծ Եպարքոսն՝ Էտհէմ փաշա՝ Պէրլինի դեսպանութեան պաշտօն վարած և Գերմանիոյ նախարարաց հետ բարեկամութիւն ունեցած ըլլալով՝ Պէրլինի նախարարութեան հետ կրանակցի գործակատարին միջոցաւ։ Ռուսիա՝ խաղաղութեան հակամէտ է և չափաղանցութենէ կխորշի. մանաւանդ կխորհի Դանուբն անցնելու ու Պուլղարիան գրաւելու դժուարութեանց, և օտար տէրութեանց դիտողութեանց վրայ։

Լոնտոն. 29 մայիս։ — Թայմզ գրած է, թէ հաշտութեան զրոյցներն օր յօրէ կզօրանան։ Կհաւատան, թէ Պէրլինի մէջ բանակցութիւն կըլլայ՝ զինադադարի համար։

Պուքրէշ. 29 մայիս։ — Ռուսաց կայսրը դիմաւորելու և ընդունելու համար՝ արտաքին ծախուց վրայ 500 հազար ֆրանգի դումար մը աւելցաւ։

Կպատմեն, թէ Բումանիա գտնուող ռուսական զօրաց թիւը 300 հազար է, 43 հազարը՝ հեծեալ ըլլալով, և թէ՝ հինգ շաբաթէն յառաջ չպիտի կրնան Դանուբն անցնել։

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ասաքիրի շահանէ Էլպիսէ անպարբնա Տարը շուրատա մահֆուզ նումունէսի վէճհիլէ միւպայեա օլունաճադ եէտի իւզ էլլի պին մէթրօ ինկիլթէրա նէֆէր չուհասը թարիխը գօնթրաթօնը դբրդ պիրինճի կիւնինտէն իթիպարէն պէհէր մահ իւզ էլլիշէր պին մէթրօսը անպարը մէզքիւրէ թէսլիմ օլունարագ նիհայէթ քեանունի էվվէլին օն պիրինճի կիւնիւ արդասը ալընմագ վէ իճապ իտէն պէհասը թէսլիմի միւպէյյէն վէրիլէճէք օլան մագպուզ սէնէտլէրինին թարիխլէրինտէն իթիպարէն օթուզ պիրեր կիւն ֆասբլալու իքիշեր թագսիթ իլէ վէ սիմ մէճիտիյէ վէրիլմէզսէ ագճէնին վէրիլտիղի կիւն փիյացա մուճիպինճէ պիլ հիսապ ֆարդբյբլա պէրապէր գայիմէ օլարագ Նիզամիյէ խաղինէսինտէն վէրիլմէք շարթբյբլա պէհէր մէթրօսը օթուզ պիր ղրուշա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հաղիրանը բումինին պիրինճի չէհարշէնպիհ կիւնիւ դարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն, իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարը եէվմի մէզքիւրտէ Տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլերի։

23 մայիս 1877

Պապը Սէրասքէրի

—

Էվրօբաքեարի կիւվէղ եուն շէրիտ՝ արշը իքի միլիոն իքի եիւզ եիկիրմի պէշ պին, պէհէր արշը՝ փարա օն։

Էվրօբաքեարի կիւվէղ եուն ղայթան՝ արշը պիր միլիոն պէշ եիւզ պին, պէհէր արշը՝ փարա եէտի։

Ասաքիրի շահանէ էլպիսէ անպարբնա միւպայեա օլունաճադ պալատէ մուրագգամ շէրիտ վէ ղայթան թարիխի գօնթրաթօտան իթիպարէն՝ ալթմըշ պիրինճի կիւնի թէսլիմէ պաշլանուպ՝ տէօրթ այ զարֆընտա շէհրիյէլերինէ իսապէթ իտէն մըգտարլերի թէսլիմ իլէ իթմամ գբլընմագ վէ մագպուզ սէնէտլերի վիրուտինտէ էսմանը սիմ մէճիտիյէ եիկիրմի ղրուշա, վէ մէճիտիյէ վէրիլմէզսէ՝ փիասա ֆիյաթը բբլա պիլ հիսապ ֆերգի իլէ պէրապէր գայիմէ օլարագ պէր վէճհը փէշին Նիզամիյէ խաղինէսինտէն վիրիլմէք շարթբբլա ֆիյաթը մուրագգամէլերի իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ՝ մայիսը բումինին օթուզընճը փաղար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէյինտէն՝ իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարը եէվմը մէզքիւրտէ տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլերի։

26 մայիս 1877

Պապը Սէրասքէրի

—

Պէյդօղ Տէպաղհանէսի քալէվրահանէսի իչին մուպայեա օլունաճաք պէշ պին ատէտ իղմիտ իմալի պէյաղվաքէթանը թարիխի գօնթրաթօտան իթիպարէն պէհէր մահ տէօրթ եիւզ օն եէտի ատէտի քալէվրահանէի ընդքիւրէ թէսլիմ օլունարաք օն իքի այտա իղմամ գբլընմագ վէ իճապ իտէն պահասը թէսլիմինի մուպէյեին վէրիլէճէք օլան մագպուզ սէնէտլերի վիրուտինտէ սիմ մէճիտիյէ եիրմի ղրուշա վէ մէճիտիյէ վէրիլմէզսէ փիեացա ֆիեաթբյբլա պիլհիսապ ֆարդբյբլա պէրապէր գայիմէ օլարագ պէր վէճհի փէշին Նիզամիյէ խաղինէսինտէն վերիլմէք շարթբյբլա պէհէր դբյէսի 29 ղրուշա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մայիսը բումինին օթուզունճը փաղար էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն, իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարը եէվմի մէզքիւրտէ Տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլերի։

25 Մայիս 1877

Պապը Սէրասքէրի

—

Ասաքիրի շահանէ իչիւն միւպայեա օլունաճադ օն պէշ պին գանթար պաքսիմատ՝ թարիխի գօնթրաթօտան օն պէշ կիւն սոնկրա չէհրիյէ իւչ պին եէտի իւզ էլլի գանթարը վարնա լիմանընա գատար նավլը սէֆինէ վէ մէսարիֆը նագլիյէ վէ սիկուրթա իւճրէթի միւթահիւտէ բաճի օլմագ իւզրէ, տէրը սաատէթէ միւթահիւտին մաղազասընտա մուայէնէսի իճրա օլունարագ վէղն իլէ մէմուրինէ թէսլիմ օլընմագ, վէ էկէր ըսմի կէօմրիւկ իթասը լաղըմ կէլիրսէ՝ Նիզամիյէ խաղինէսինէ այտա օլմաք, վէ վաբօրա թահմիլ օլունան պագսիմատը վիրիլէճէք մաքպուզ սէնէտի իւզերինէ Նիզամիյէ խաղինէսինտէն իթա օլունաճադ սուրէթինտէ մուրագգամ էսմանը սիմ մէճիտիյէ իկիրմի ղրուշա, վէ մէճիտիյէ վերիլմէզսէ՝ բիասա ֆիյաթի իլէ պիլհիսապ ֆերգի իլէ պէրապէր գայիմէ օլարագ հավալեթէն մալիյէ խաղինէի ճէլիլէսինտէն պէր վէճհը փէշին վիրիլմէք իւզրէ վէ շերայիթի սայիրէի միւթէրֆէրիասը իլէ պէհէր դանթարը իւզ օթուզ տօղուզ ղուրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ՝ հաղիրանը բումինին իքինճի փէնչէնպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վերիլէճէյինտէն՝ իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարին եէվմը մէզքիւրտէ Տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլերի, վէ շերայիթի սայիրէսինտէն մալիմաթ ալմագ վէ նումունէսինի կէօրմէք իսթէյէնլէրին տահա էվվելճէ շուրայի մէզքիւրէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի։

26 մայիս 1877

Պապը Սէրասքէրի

—

Ասաքիրի շահանէ էրզաք անպարբնա միւպայեա օլունաճադ իքի միլիոն պէշ իւզ պին դբյէ ճէնօվա փիրինճինին՝ թարիխի գօնթրաթօնը դբրդընճը կիւնինտէն իթիպարէն տարը շուրաճա իթթիխաղ օլունան նումունէսինէ թաթպիգէն թէսլիմէ պէտ իլէ պէհէր մահ իքիշեր իւզ էլլիշեր պին դբյէսի թէսլիմ օլունարագ՝ օն այտա արդասը ալընմագ, վէ շայէտ ճէնօվա բիրինճի տերը սաատէթէ կէլմէզ վէ կէլմէյէճէկի թահադդուզ իտերսէ՝ օլհալտէ իթթիխաղ օլունան Մբսրը բիրինճի նումունէսինէ թաթպիգէն՝ ճէնօվա բիրինճինին թագարրիւր իտէճէք ֆիյաթընա պէհէր դբյէյէ ալթընշար փարա ղամմ օլունարագ՝ ճէնօվա փիրինճինին եէրինէ Մբսրը բիրինճի թէսլիմ օլունմագ, վէ իճապ իտէն պէհասը թէսլիմինի միւպէյյին վիրիլէճէք օլան մագպուզ սէնէտլերինին թարիխլերինտէն իթիպարէն՝ օթուզ պիրեր կիւնիւ իքի թագսիթ իլէ սիմ մէճիտիյէ եէկիրմի ղուրուշա, վէ սիմ մէճիտիյէ վիրիլմէտիկի հալտէ փիյասա ֆիյաթը իլէ պիլհիսապ ֆերգի իլէ պէրապէր գայիմէ օլարագ իթա գբլընմագ շարթը բբլա պէհէր գբյէսի իւչ ղրուշ պէշ փաբայա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ՝ հաղիրանը բումինին իքինճի փէնչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վերիլէճէյինտէն՝ իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարին եէվմը մէզքիւրտէ Տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլերի։

26 մայիս 1877

Պապը Սէրասքէրի

—

Պէյօղլունտա Թագսիմ չէշմէսինին ճանիպի եէմէնինտէն քիւշատ օլունան Թարիգէ նաղբը սէքսան տօքուզ ղէրա Թուլ, վէ Թագսիմ ճաատէսի ճիհէթի օն տէօրթ արշը ալթը փարմագ իւչ վէ ալթ պաշը օն տօքուզ ղէրայի միւթէճավիւզ արզընտա օլան մահալտէն Թարիգ իչիւն լաղըմ կէլան մահալ պիթթէնղիլ՝ պագի տօքուզ իւզ սէքսան քէսուր արշրն արսա իճարէի միւէճճէլէ վէ մուաճճէլէ իլէ Թալեպլերինէ Թէֆվիզ օլունաճաղընտան՝ Թալիպ պուլունանլեր՝ Թարիխի իլանտէն իթիպարէն օթուզ պիր կիւնէ գատար էվգաֆը հիմայուն վարիտաթ իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի։

—

Իսքէնտեր փաշա վաղբֆընտան Գանլըճա գարիյէսինտէ իւչ տիւքեան իլէ գարիյէի մէզքիւրէ պաղար դայբդը մա դայէգխանէ, վէ Պաղչէ գափուսընտա Համիտիյէ իմարէթինէ միւթթասբլ տէօրթ պապ տիւքեան Թալիպլերինէ իճարէ վէ իլղամ դբլընճաղընտան՝ Թալիպ պուլունանլեր իլան Թարիխինտէն եիկիրմի կիւնէ գատար էվգաֆը հիմայուն վարիտաթ իտարէսինէ կէլմէլերի։

—

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՀԱՏՈՒ ՀՈԼԼՕՈՒԷԻ

Լեարդի, ստամոքսի, և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, նաև ջղային տկարութեան, ուժաթափութեան և տխրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը։ Արտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի. արիւնը մաքրելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ, և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ։ Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբը սրտախառնութիւն, կուծուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լեցուած կազեր, գլխի ցաւեր կը վանէ. մարսողութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ՝ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ, ուժեղ, և բնական դիրքը կդգենու։

ONGUENT HOLLOWAY
ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈԼԼՕՈՒԷԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վերք բուժելու մասին ունեցած պալսամական յատկութեանցը չհաւասարիր բնաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թունաւոր վերքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (չիրիփէնչէ), սրունից և ստեանց վերքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կլաւանան. օգտակար է նաև հարբսելի, հաղի, սրտի բարտման, մանաւանդ օդացաւ (եէլ) ըսուած հիւանդութեան։ Իւր կաղդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբը խոյլ (սըրաճա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ի՛նչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը դիմագրաւէ։

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պահէք–գափու Թաշ խանի կողմերը Պ. Գասապեանի դեղարանը՝ Նօ. 7՝ կը ծախուի։

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հիններկն տոքթոր Հոլլօուէ ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց Թիւ 533։

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ
Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐ. Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐ
Բիզա փաշա խան թիւ 3